הניזקין פרק חמישי גיטין

סב.

נוסגת לה. אלמא משודה אשת עם הארץ לגנוב משל בעלה וליתן לחברתה: **מוריא.** מורה הוראת היתר לעצמה: **דעיד ר' יוסי כו'.** ברייתא היא: **אין עושין חלה עם הארץ בטהרה.** עם הארץ שאמר לנכרי חבר הפרש חלה מעיסתי ועשה אותה בטהרה לא יאמע לו שהרי כבר נטמאה כל העיסה ביד עם הארץ והכהן יסמוך על הנכרי שהוא חבר ויהא סבור שהחלה טהורה: **אכל עושין.** תחילת העיסה בטהרה: **בכפישא או באנחותא.** כלים של בלאי חתמות ואין רגילים ליתן בהם עיסה וטומאה אין מקבלין: **ואינו חושש.** הנכרי שמא יגע עם הארץ בחלה ויטמאנה ולקמיה מפרש טעמא: **ואין עושין תרומה ויהיו בטהרה.** לאחר שהפך זיתים לתתן לבית הבד אין מפרישים בדדים חביריס תרומה מהן לעשותן בטהרה לפי שבבר הוכשרו [1]במעטן וטמאו והכהן סומך עליהם וסוברי שהן טהורים: **וטעמא מאי.** שרו רבנן לתקולי במרומה כי האי קולא לתיכא למיתם דלמא הדר נגע: **דלא נפיש אגריה.** שבכרו מועט לפיכך הוא עני וצריך למזונות: **דלא שביח.** להשתבר כי אם משנה לשנה להבי צריך למזונות: **דאמרינן.** לחיים עליו: **אם נגעת בה.** ותטמאנה: **הדרא לעיבלא.** והוא אינו חשוד לאכול טבל שבמיתה: **לתקוני קמכוין.** שהרי בא אצלו לתקנה לו: **מיכפת לא איכפת ליה.** בתמיה: **בשלמא הפס.** גבי חלה: **איכא היכרא.** שהניתה בכלים שאין עשויין להניח בהן עיסה וזוכר על שאינמנו עליו: **מאי היכרא איכא ליה.** דלדבר: **בכלי גלליים.** שאינן מקבלים טומאה דאי נגע בכלי לא מקבל טומאה ובעיסה נופה אית ליה היכרא משום הני כלים שאינו רגיל להשתמש בהן ועם הארץ לא אחמור רבנן עליה כולי האי לטייה מב גמור לטמא במשא: **בכלים של עמי הארץ.** שאין מקבלין טומאה הרגילים להשתמש בהן חבר: **עודרין.** חופרין: **ואין כופלין.** דהא דטומנים שלוס לעובד כוכבים מפני דרכי שלוס הוא דשרי ומשום דרכי שלוס בחדא זימנא סגי: **למימרא דהו אחזוקו.** כשאומרין [2] לעושי מלאכה העובדים עליהם מחזקנה ידיכם: **אשרתא.** אף הוא לשון חיזוק כמו איתרעוהי (חגיגה דף כא.): **שלמא למר.** ולא היה מתכוין לברכו אלא לבו היה לרבו: **השתא אחזוקי מחזוקינן.** ידיהם בדבורא בדבר האסור ליהראל כגון עבודת שביעית: **שואלים בשלומן.** כל ימות השנה מיבעיא: **ליום אידם.** ולא חייבין דלמא אזיל ומודה: **לא יכנס כו'.** דכיון דאתשביה כולי האי דלמא אזיל ומודי: **כר אוריין.** בן תורה: **פלגאה.** חולק על החכמים שהיה מלעברו למר עוקבא שהיה אב בית דין כדאמרי' בפרק קמא (לעיל דף ז.):

הדרן עלך הניזקין

נותנת לה ואוכלת השתא מיגנב גנבא חלופי לא מיחלפא אמר רב יוסף התם נמי מוריא ואמרה תורא מדישיה קאכיל [6]העיד ר' יוסי בן המשולם משום ר' יוחנן אחיו שאמר משום ר"א בן חסמא [1]אין עושין חלת עם הארץ בטהרה אבל עושין עיסת חוליו בטהרה ונוטל הימנה כדי חלה ומניחה בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש [2]ואין עושין תרומת זיתיו בטהרה אבל עושין זיתים חוליו בטהרה ונוטל הימנה כדי תרומה ומניחה בכליו של חבר וכשבא עם הארץ ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש וטעמא מאי א"ר יוחנן [3]משום כדי חייו דגבל ומשום כדי חייו דבדד וצריכא דאי אשמועינן גבל משום דלא נפיש אגריה אבל בדד דנפיש אגריה אימא לא ואי אשמועינן בדד משום דלא שכיח ליה אבל גבל דשכיח ליה אימא לא צריכא אמר מר נוטל הימנה כדי חלה ומניחה בכפישא או באנחותא וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא נגע בה [4]דאמרי' ליה חזי אי נגעת בה הדרא לטיבלא וליחוש דילמא לא איכפת ליה השתא לתקוני קא מיכוין מיכפת לא איכפת ליה אמר מר נוטל הימנה כדי תרומה ומניחה בכליו של חבר וכשבא ע"ה ליטול נוטל את שתיהן ואינו חושש וליחוש דילמא נגע בה בשלמא התם אית ליה היכרא הכא מאי היכרא אית ליה [5]דמנח ליה בכלי גלליים בכלי אבנים בכלי אדמה א"ה מאי אירא דחבר אפי' דעם הארץ נמי ה"נ קאמר בכלים של עם הארץ הראויין להשתמש בהן חבר: מחזיקין ידי עכו"ם בשביעית: מחזיקין והאמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב [7]אין עודרין עם העכו"ם בשביעית [8]ואין כופלין שלום לעובד כוכבים [9]לא צריכא למימרא להו אחזוקו בעלמא כי הא דרב יהודה אמר להו אחזוקו רב ששת אמר להו אשרתא: ואין כופלין שלום לעובד כוכבים: [10]רב חסדא מקדים ויהיב להו שלמא רב כהנא א"ל שלמא למר: ושואלין בשלומן: השתא אחזוקי מחזקינן שואלין בשלומן מיבעיא אמר רב ייבא [11]לא נצרכא אלא ליום אידם דתניא לא יכנס אדם לביתו של עובד כוכבים ביום אידם ויתן לו שלום [12]מצאו בשוק נותן לו בשפה רפה ובכובד ראש [13]רב הונא ורב חסדא הוו יתבי חליף ואזיל גניבא א"ל חד לחבריה ניקום מקמיה [14]דבר אוריין הוא אמר לו ומקמי פלגאה ניקום אדהכי אתא איהו לגבייהו אמר להו שלמא עלייכו מלכי שלמא עלייכו מלכי אמרו ליה מנא לך דרבנן איקרו מלכים אמר להו דכתיב [15]בי מלכים ימלוכו וגו' אמרו ליה ומנא לך דכפלינן שלמא

דאמר רוב עמי הארץ מעשרין הן שרי לסייע' אף בזמן שהיא טהורה דהא בורלת קתני במתניתין ואי אפשר שלא תגע ומפ' ר"מ וכן ר"מ דאשת חבר טומנת עם אשת עם הארץ איירי בתבואה של חבר ובתוספתא [16] דקתני אשתו של עם הארץ טומנת עם אשתו של חבר בזמן שאשת עם הארץ ממזקת עצמה בטומאה שאז היא מזהרת מליגע בתבואה אבל לא בזמן שהיא מחזקת עצמה טהורה שאינה מזהרת מליגע ומטמאה ורש"ל אומר אף בזמן שמחזקת עצמה בטומאה לא תטמון מפני שחברתה אשת עם הארץ אחר שבטוהרה שהיא טהורה טומנת לה ואוכלת והשתא פריך בפשיטות השתא מיגזל גזלה תבואה של אשת חבר בע"כ חלופי מיבעיא: **אין** עושין חלת עם הארץ בטהרה. פי' בקונטרס לפי שבבר בטמאה העיסה ביד ע"ה והכן יסמוך על הנכל שהוא חבר ויהא סבור שהחלה טהורה ולפירושו אם יפרש ממקום אחר על אותה עיסה חלה טהורה ונראה דבכל ענין אסור דבל עיקר לא התירו אלא כדי חייו ולא התירו אלא היכא שנוטל שבר מכל העיסה אבל משום שבר חלה גרידא משום ההיא פורתא לא התירו דמייסין דלמא נגע:

ומניחה בכליו של חבר. נראה דלא נקט כפישא ואנחותא לפי שהן פשוטי כלי עץ ולא חזו לזיתים: **אין** עודרין עם העכו"ם בשביעית. והא דקאמר בפרק זה בורר (סנהדרין דף סו.) גבי בהן וחורש יכול לומר לו אגיסטון אני בתוכה לא כמו שפי' בקונטרס שביר לנכרי דהא משמע הכא דאסור ולא מסתבר לחלק בין חנם לבשבר אלא מפר"ת אגיסטון בקרקע שמקבלים מן המלך לפרוע בך וכך תבואה בשנה כדאמר התם לעיל מינה רבי יעקב מכריז פוקו וזרעו תרנגל בשביעית ושמא סכנת נפשות איכא אם לא יש